

Toivo – tiedonvälitys 1.1.2016-31.12.2018.

Toimenpide 1.2. Tiedonvälitys ja esittelytoimet

Hankenro: 16932

Prioriteetit: Prioriteetti 1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla.

Prioriteetti 2: Maatalouden kilpailukyvyyn ja maatilojen elinkelpoisuuden lisääminen.

Hankkeen toteuttaminen raportointijaksolla 1.1.2018-30.6.2018

1. Yleistä

Toivo tiedonvälityshanke aloitti toimintansa 1.2.2016. Hanke välittää ja tuottaa ajantasaista tietoa maaseutuyritysten jatkuvuuden turvaamiseksi, osaamisen ja toimintakyvyn parantamiseksi sekä yritystoiminnan kehittymisen tueksi.

Hankkeen tiedonvälitystyön tavoitteet jakautuvat neljään kehitystavoitteeseen. Osa tavoitteista (A ja B) on kestoltaan koko hankkeen kestäviä ja osa toteutustavoiltaan enemmän kampanjaluonteisia (C ja D):

- A. Maatilojen jatkuvuuden turvaaminen ja sukupolvenvaihdosten edistäminen ajantasaisen tiedon avulla.
- B. Parannetaan ajantasaisen tiedon avulla viljelijöiden osaamista ja toimintakykyä muuttuvassa toimintaympäristössä
- C. Lähennetään ja vahvistetaan ruuan tuottajien, jatkojalostajien ja kuluttajien sekä ruokatutuotantoon vaikuttavien päättäjien suhdetta oman alueen tuotantoon.
- D. Lisätään yleistä tietoisuutta ja ihmisten kiinnostusta maataloudesta ja ruuantuotannosta sekä sen merkityksestä alueella sekä elintarviketalouden positiivista imagoa.

Hankkeelle tehtiin vuoden 2018 toiminnan osalta **muutoshakemus** Keski-Suomen ELY-keskukseen 20.2.2018. Keski-Suomen ELY-keskus hyväksyi muutoshakemuksen 22.2.2018.

Hanketta on toteutettu raportointijaksolla **1.1.2018-30.6.2018** alkuperäisen hankesuunnitelman ja muutoshakemuksen hyväksymisen jälkeen myös täydennetyn suunnitelman mukaisin toimenpitein.

Hankehenkilöstössä tapahtui muutoksia raportointijakson aikana. Pertti Ruuska on toiminut edelleen projektipäällikkönä. Hankkeen asiantuntija- ja avustavissa tehtävissä on 1.1.2018 alkaen toiminut osa-aikaisesti MTK-Keski-Suomi ry:n järjestöagrologi Antti Waris, joka tuli aiemmin samoissa tehtävissä olleen Amanda Vesiahon tilalle. Toiminnanjohtaja Anja Kettunen on edelleen tehnyt hankkeelle asiantuntija- ja hallinnollisia tehtäviä. MTK-Keski-Suomi ry:n toimistos sihteeri Minna Kepponen siirtyi 1.3.2018 alkaen toisen työnantajan palvelukseen, mikä vaikutti hankkeen kirjanpito- ja taloushallintopalvelujen järjestämiseen.

Hyväksytyyn muutoshakemuksen myötä hankkeelle tuli mahdollisuus palkata kesän 2018 toimintaa varten lisätöyövoimaa, jonka päätehtävänä on ollut toteuttaa maatilojen avoimet ovet -kampanjaa, osallistua mm. pellonpiennar- ja Amazing Keski-Suomi tapahtumiin liittyvään viestintään ja järjestelyihin sekä tehostaa hankkeen viestintään sosiaalisessa mediassa. Agrologi AMK, MMYO Saara Patama palkattiin näihin tehtäviin ajanjaksolle 7.5.-30.9.2018. Muutoshakemus mahdollisti myös Nuori SoMe-spesialisti -kokeilun kuukauden ajaksi kesälle 2018. Tähän tehtävään palkattiin lukiolainen Veikka Nummila.

2. Kuvaus hankkeen toiminnasta jaksolla 1.1.2018-30.6.2018

2.1 Hankkeen seurantaryhmä

Seurantaryhmä kokoontui raportointijakson aikana kerran. Seurantaryhmän kokous pidettiin yhteisesti JAMK:n Meka-hankkeen ohjausryhmän kanssa 28.3.2018 Hankasalmella. Ennen kokousta käytiin tutustumassa Ollinahon maitotilaan Kangasniemellä.

2.2 Viljelijäinfot: Maatilojen jatkuvuuden turvaaminen ja sukupolvenvaihdosten edistäminen ajantasaisen tiedon avulla

Raportointijakson aikana maatilan sukupolvenvaihdoksiin liittyvässä tiedonvälityksessä kokeiltiin perinteisten infotilaisuuksien sijaan spv-webinaareja, joihin osallistujien oli mahdollista liittyä netin kautta. Webinaareja järjestettiin seuraavasti:

- 16.1.2018 Webinaari osa I, sukupolvenvaihdoksen käynnistäminen, luopujan eläkevaihtoehdot, jatkajan sosiaaliturva.
- 18.1.2018 Webinaari osa II, maatilan omistajanvaihdoksen talous- ja verotusnäkökohtia.
- 27.3.2018 Webinaari osa III, Valmistaudu ajoissa maatilan sukupolvenvaihdokseen, ihmissuhteet huomioon, hyvän taloudenhallinnan osatekijöitä. Miten eteenpäin, jos tilanpito ei sujukaan suunnitellusti ja ongelmia kasaantuu, kuinka mahdollisten ongelmien syntymistä voidaan ehkäistä ennakoita?

Webinaareista tehtiin videotallenteet, jotka ovat katsottavissa MTK-Keski-Suomen Youtube-kanavalla. Webinaari-toimintamallista saatiin myönteistä palautetta. Osallistajat pitivät hyvänä mm. sitä, että heiltä säästy sekä aikaa että kustannuksia, kun tilaisuutta oli mahdollista seurata kotona ja saada tarpeellinen tieto, ilman tarvetta ajaa erikseen tilaisuuden pitopaikalle. 18.1. -tilaisuutta oli mahdollista seurata myös paikan päällä ja nettiseuraajien lisäksi muutama henkilö olikin nettilähetyksen kuvauspaikalla Petäjaveden kunnantalolla.

2.3 Viljelijäinfot: Viljelijöiden osaamisen ja toimintakyvyn kehittäminen muuttuvassa toimintaympäristössä

Raportointijakson aikana järjestettiin useista eri teemoista viljelijöiden infotilaisuuksia, joilla pyrittiin parantamaan viljelijöiden osaamista ja kykyä toimia ennakkoiden ja suunnitelmallisesti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Maatalouden tukijärjestelmään liittyviä infotilaisuuksia oli raportointijakson aikana yhteensä 13 kpl.

- **Eläinten hyvinvointikorvaus** -infot, 2 tilaisuutta
 - o 12.1.2018 Viitasaari (16 osallistujaa)
 - o 19.1.2018 Petäjävesi (8)
- **Luomu-/MoMa**-infot, 3 tilaisuutta+video
 - o 17.2.2018 Jämsä (10 osallistujaa)
 - o 20.2.2018 Kannonkoski (10)
 - o 22.2.2018 Keuruu (8)
 - o Luomu-/MoMa-sopimusten ja infotilaisuuksien ennakkomarkkinointivideo, julkaistu 5.2.2018
- **Maatalouden tulotuki**-infot, 8 tilaisuutta+nettistriimaus
 - o 28.4.2018 JKL/Korpilahti (osallistujia 21)
 - o 2.5.2018 Laukaa (39), lisäksi nettilähetys
 - o 3.5.2018 Petäjävesi (27)
 - o 4.5.2018 Karstula (26)
 - o 7.5.2018 Äänekoski (20)

- 8.5.2018 Pihtipudas (18)
- 9.5.2018 Saarijärvi (24)

Maatilyrittämisen johtamiseen, taloudenhallintaan ja toimintaympäristön muutoksenhallintaan liittyviä muita infotilaisuuksia oli raportointijaksolla yhteensä 11 kpl. Lisäksi järjestettiin yksi Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle suuntautunut opintomatka, jonka teemana oli maatilojen välinen rehu yhteistyö.

- **Maatilatalouden veroinfot**, 5 tilaisuutta

- 23.1.2018 Saarijärvi (21 osallistujaa)
- 24.1.2018 Jämsä (64), yhteistyössä MHY-Päijänne
- 26.1.2018 Viitasaari (9)
- 27.1.2018 Jyväskylä (115), yhteistyössä MHY-Päijänne ja MHY-Keski-Suomi
- 30.1.2018 Joutsa (18)

- **Keski-Suomen maatalouden tulevaisuus -työpaja**

- Tulevaisuuspohdintaa:
Millaista on maatalous ja millainen on maatila Keski-Suomessa vuonna 2030?
- 14.2.2018 Jyväskylä (26 osallistujaa), yhteistyössä JAMK:n Meka-hanke

- **Kalmarin keskusteluillat**, Saarijärvi, 3 tilaisuutta

- Alustuksia ja keskustelua maaseutuyrittämisen, maakunnan ja Suomen kehitys- ja talousnäkyistä
- 21.2.2018 (18 osallistujaa, lisäksi nettilähetys)
- 28.3.2018 (19)
- 12.4.2018 (46)

- **Uusia tuulia maaseutuyrittäjyyteen -infotilaisuus**

- Asiaa lomitusyrittäjyydestä sekä maatilatuotteiden markkinoinnista ja brändämisestä
- 23.3.2018 Saarijärvi (35 osallistujaa)

- **Maatilan sopimukset -infotilaisuus**

- Asiaa maatilyritystoimintaan ja perheoikeuteen liittyvistä sopimuksista
- 24.4.2018 Jyväskylä (30 osallistujaa)

- **Maatilojen välinen rehu yhteistyö -opinto-/benchmarking -matka**

- 22.2.2018 Kaustinen-Seinäjoki (5 osallistujaa)
- Järjestettiin yhteistyössä JAMK:n Meka-hankkeen ja Keuruun YTA-yksikön kanssa
- Jatkoa syksyn 2017 investointi- ja yhteistyö -infotilaisuuksille
- Matkaraportti ja äänite:

https://www.mtk.fi/liitot/keskisuomi/hankkeet/Toivo/fi_FI/opintomatka22022018/

2.4 Keski-Suomen maatalouden kehitysnäkymien tiedonvälitys

Keski-Suomen maatalouden ajankohtaistilanteen ja kehitysnäkymien esittelykierrosta jatkettiin **tilastoeselvitys- ja kehitysnäkymät 2022 -julkaisujen** tiedoilla kuntapäätäjät- ja viljelijät tilaisuuksissa seuraavasti:

- 5.3.2018 Jämsän kaupunginvaltuusto
- 26.3.2018 Joutsan ja Luhangan alueen maataloustuottajien kokous
- 4.4.2018 Korpilahti-Muuramen alueen maataloustuottajien kokous
- 16.4.2018 Toivakan maataloustuottajien kokous

2.5 Kampanjatapahtumat ja hankkeen yleisesittelyt

Toivo-hankkeen toimintaa ja tuloksia käytiin raportointijakson aikana esittelemässä seuraavasti:

- 6.3.2018 Keski-SuomiOnGo -hanketori & -seminaari, Jyväskylä
- 14.3.2018 Välitä viljelijästä -treffit, Äänekoski
- 10.4.2018 Messuosasto Maatalousyrittäjien hyvinvointipäivässä, Laukaa Peurunka

Maatilan avoimet ovet -kampanja: 6 tapahtumaa raportointijakson aikana

- 12.5.2018 Laitumellelasku, Ilomäen tila, Jämsä Kaipola
- 19.5.2018 Elämyksellinen kylvö- ja taidetapahtuma, Jyväskylä Oravasaari
- 27.5.2018 Laitumellelasku, Ohrasen tila, Saarijärvi Pylkönmäki
- 9.6.2018 Avoimet ovet, Suoniemi Highland, Karstula
- 20.6.2018 Avoimet ovet, Juonolan tila, Konnevesi
- 30.6.2018 Avoimet ovet, Wehkalan tila, Pihtipudas

Amazing Keski-Suomi

- 18.5.2018 Saarijärvi, Tarvaala-rastin maatalousosion osatoteuttaja

Päiväkotivierailut: "Mistä ruoka tulee": 4 tapahtumaa raportointijakson aikana

- 15.6.2018 Säynätsalon päiväkotiki
- 18.6.2018 Kukkumäen päiväkotiki
- 19.6.2018 Kotimäen päiväkotiki
- 20.6.2018 Ristonmaan päiväkotiki

2.6 Julkaisut raportointijakson aikana

- 29.1.2018 Videoⁱ: SPV-webinaari I
- 29.1.2018 Videoⁱⁱ: SPV-webinaari II
- 5.2.2018 Videoⁱⁱⁱ: Luomu-/Moma-sopimukset ja -infotilaisuudet
- 19.3.2018 Video^{iv}: Kalmarin Keskusteluillat, osa I
- 19.3.2018 Äänitalenne ja matkaraportti^v maatilojen yhteistyö -opintomatkalta 22.2.2018
- 6.4.2018 Video^{vi}: SPV-webinaari III
- 2.5.2018 Video^{vii}: Tuki-infotilaisuus Laukaassa 2.5.,
- 9.5.2018 Mediatiedote maatilojen avoimien ovien tapahtumista
- 23.5.2018 Mediatiedote maatilojen avoimien ovien tapahtumista
- 23.5.2018 Esittelyvihkonen kampanjatapahtumiin: Ruoan alkuperämerkinnät
- 26.5.2018 Video: Ohrasen tilan avoimet ovet. Maatilan ja tapahtuman ennakkoesittely
- 7.6.2018 Video^{viii}: Suoniemi Highland tilan avoimet ovet. Maatilan ja tapahtuman ennakkoesittely,
- 21.6.2018 Seinäkalenteri: Tukivuosi 2018-2019
- 21.6.2018 Mediatiedote: Maatiloille postitetaan tukikalenteri
- 27.6.2018 Video^{ix}: Tuomelan tilan avoimet ovet. Maatilan ja tapahtuman ennakkoesittely,
- 28.6.2018 Video^x: Vehkalan tilan avoimet ovet. Maatilan ja tapahtuman ennakkoesittely,
- 28.6.2018 Video^{xi} "Tukijuttua pellon laidalla 27.6.2018"
- Lisäksi Julkaisutoiminta sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram)

3 Vaikuttavuusarviointia raportointijakson toiminnasta

Alkuvuoden 2018 aikana maatalan taloudenhallintaan liittyvillä vero- ja tukijärjestelmän infotilaisuuksilla pyrittiin lisäämään maatilayrittäjien valmiuksia toimia proaktiivisesti ja hakea avoimesti uusia ratkaisumalleja omaan yritystoimintaan. Vero- ja tuki-infojen kohtuullisen hyvä osallistujamäärä, keskimäärin noin 21 osallistujaa/tilaisuus on osoittanut, että maatilayrittäjillä on tarvetta hakea ajankohtaista tietoa oman yritystoiminnan kehittämiseksi. Raportointijakson aikana järjestettiin lisäksi viisi infotilaisuutta, joissa maatalouden ja maaseutuyrittämisen mahdollisuuksia sekä toimintaympäristön muutoksia tarkasteltiin yleisemmin ja pidemmälle tulevaisuuteen katsottuna. Osallistujamäärien ja käytyjen keskustelujen perusteella myös näille pohdintoille on sijaa maatilayrittäjien suunnitelmassa tulevaisuuden ratkaisujaan.

Yleisten infotilaisuuksien tai tietoverkon välityksellä tarjottavan tiedonvälityksen ja dialogin välitöntä vaikuttavuutta on vaikea arvioida. Maatilayrittäjien valmiudet toimia muuttuvassa toimintaympäristössä on todennäköisesti kuitenkin kohentunut saadun tuoreen tiedon ansiosta ja ajatteluun yritystoiminnan kehittämiseksi on saatu uusia eväitä, jotka ohjaavat päätöksentekoa ehkä suuntaan, jota ei aiemmin ole tullut otettua huomioon. Toivottavasti viljelijäinfoissa tarjolla ollut tieto ja yrittäjien keskinäiset keskustelut myös helpottavat ja nopeuttavat päätöksentekoa yritystoimintaan liittyvissä ratkaisuissa.

Tuki-infotilaisuuksissa esiteltiin maatalousmaan käytölle uusia vaihtoehtoja mm. valkuaiskasvi- ja marjanviljelyn puolelta. Luomu-viljelyn ja ympäristösopimusten vaihtoehtoja tuotiin esiin etenkin Luomu-/MoMa-infoissa, joiden kiinnostavuutta yritettiin lisätä mm. ennakkomarkkinointivideolla.

Tukijärjestelmää pyrittiin infotilaisuuksissa kytkemään aiempaa tiiviimmin osaksi maatalan tuotannollista ja taloudellista suunnittelua, tekemään välttämättömyydestä hyve. Tukiehtojen ja -sopimusten soveltamisesta käytäntöön on pyritty infotilaisuuksissa esittelemään aiempaa enemmän. Tuki-INFOJA täydennettiin sähköisellä viestinnällä, jolla tavoiteltiin myös sellaisia tuenhakijoita, jotka eivät osallistu infotilaisuuksiin. Osittain samat tavoitteet olivat kesäkuussa julkaistulla tukikalenterilla, joka toteutettiin yhteistyössä MTK-Pohjois-Savon Kohti tulevaa-hankkeen ja Proagria Pohjois-Karjalan Tiedolla tuloksia -hankkeen kanssa. Tukiehdosta muistutettiin vielä ennen kesäkuun lopun viimeistä kylvöpäivää ”Tukijuttua pellon laidalla” -videolla.

Maatilojen omistajanvaihdos -webinaarisarjassa pyrittiin myös tuomaan tietoa helposti saataville ja lisäämään herkan aiheen ympärillä käytävää dialogia. Omistajanvaihdokseen liittyvien juridisten ja teknisten yksityiskohtien lisäksi webinaareissa kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota ihmissuhteiden ja jaksamisen hallintaan. Ennakkoon arvioitiin, että netin kautta webinaarin asiantuntijoille olisi helpompi esittää anonyyminä myös näihin asioihin liittyviä kysymyksiä. Tämä oletamus ei täysin toteutunut. Toisaalta saadun palautteen perusteella webinaareihin on netin kautta osallistunut henkilöitä, jotka eivät todennäköisesti osallistuisi läsnäoloa vaativaan tilaisuuteen.

Sukupolvenvaihdoswebinaareissa käsiteltyjen asioiden kokonaisuutta täydennettiin keväällä vielä Maatalan sopimukset -infotilaisuudella, jossa käsiteltiin maatilayrityksen näkökulmasta sekä perheoikeudellisia että tuotannollisia sopimuksia. Tilaisuuden aikana moni osallistuja totesi asian tärkeyden ja todennäköisesti sopimuksia myös on lähdetty tarkistamaan itse kunkin kohdalla aiempaa aktiivisemmin. Sopimuspäivää toivottiin myös uusittavan eri puolella maakuntaa.

Perinteisiä infotilaisuuksia täydentävien ja korvaavien viestintäkanavien käytöstä on saatu positiivista palautetta. Nettilähetyksiä ja videotallenteita on kiiteltu mm. ajan säästön näkökulmasta ja ylipäänsä osallistumisen mahdollistajana. Erittäin myönteisesti on otettu vastaan tiloille postitettu tukikalenteri, joka on koettu käytännölläheiseksi apuvälineeksi monimutkaisen tukijärjestelmän hallinnassa.

Suomalaista ja keskisuomalaista ruoantuotantoa ja maaseutuyrittämistä tehtiin tunnetuksi useilla kampanjatapahtumilla. Touko-kesäkuun aikana oli ensimmäiset kuusi maatalan avoimet ovet - kampanjatapahtumaa, jotka saavuttivat hyvän yleisömenestyksen. Näiden tapahtumien vaikuttavuutta ovat lisänneet lukuisat hankkeessa tuotetut videot ja sosiaalisen median päivitykset, joiden kautta on tehty ennakkoesittelyjä avoimien ovien tiloista ja itse tapahtuman raportointia.

Kesäkuussa ruoan alkulähteitä tehtiin tutummaksi lapsille vierailamalla maatalousteemalla neljässä jyväsyläisessä päiväkodissa. Lapsia tapahtumat kiinnostivat kovasti ja kysyntää päiväkotitapahtumille olisi ollut enemmän kuin mitä kyettiin järjestämään. Toivo-tiedonvälitys oli myös Amazing Keski-Suomi - tapahtuman maatalousaiheisen rastin yhtenä järjestäjänä Tarvaalan biotalouskampuksella.

Kampanjatapahtumilla ja niihin liittyvällä monikanavaisella viestinnällä on tehty tunnetummaksi ruoan alkuperään ja tuotantotapaan liittyviä asioita. Kampanjatapahtumissa on jatkettu ruoan alkuperämerkkien esillä pitämistä ja tunnettavuuskyselyä. Alkuperämerkinnät ovat vielä kovin huonosti tunnettuja. Tapahtumissa käydyt keskustelut osoittavat kuitenkin, että kuluttajat ovat ruoan alkuperäasioista erittäin kiinnostuneita ja olleet kiitollisia heille jaetusta informaatiosta. Tapahtumissa on myös tavattu henkilöitä, jotka kertovat tulleen asiasta tietoisiksi viime kesän vastaavan kampanjan ansiosta. Varmasti osa tapahtumissa kohdatuista ja some-päivityksiä seuranneista vierailijoista kiinnittää asiaan tarkempaa huomiota ja jopa muuttaa ostoskäyttäytymistään.

Kampanjatapahtumat ovat osoittaneet, että kuluttajat ovat kiinnostuneita lähialueensa maatilayrittämisestä ja ruoantuotannosta ja haluavat saada siitä enemmän tietoa, kun se tuodaan konkreettisella tavalla saataville ja riittävän lähelle. Avoimien ovien tapahtumapaikkojen maatilayrittäjiltä on tullut palautetta, että kuluttajien positiivisella kiinnostuksella ja tiedonhalulla on yrittämiseen kannustavia vaikutuksia. Toivottavasti se luo maaseudun elinkeinoille myös uskoa tulevaisuuteen ja vaikuttaa osaltaan mahdollisiin myönteisiin investointipäätöksiin.

Raportointijakson aikana hankkeen tuottamien videoiden osoitteita:

ⁱ <https://www.youtube.com/watch?v=rFXnZtY4NQE>

ⁱⁱ <https://www.youtube.com/watch?v=UXOTYZoN85A&t=4310s>

ⁱⁱⁱ <https://www.youtube.com/watch?v=paW1Ll987mA&t=2s>

^{iv} <https://www.youtube.com/watch?v=Huwgl3kh-ng&t=85s>

^v https://www.mtk.fi/liitot/keskisuomi/hankkeet/Toivo/fi_FI/opintomatka22022018/

^{vi} <https://www.youtube.com/watch?v=yA3TKIE6xOo&t=450s>

^{vii} <https://www.youtube.com/watch?v=vpT4t1IFzhs&feature=youtu.be>

^{viii} <https://www.youtube.com/watch?v=7d91nDTUutM>

^{ix} <https://www.youtube.com/watch?v=1Nc6EGbSkVE>

^x https://www.youtube.com/watch?v=djgokhq_-q4&t=4s

^{xi} <https://youtu.be/XtgRi3IMZH8>